

Kontynuujmy wspólne budowanie Europy

My, biskupi delegowani przez Konferencje Episkopatów Unii Europejskiej (UE), zgromadzeni na wiosennym Zebraniu Plenarnym COMECE 2024 w Łomży (Polska), świętując 20. rocznicę historycznego rozszerzenia UE, przyjęliśmy następującą Deklarację:

Kościół katolicki ściśle towarzyszył procesowi integracji europejskiej od jego początków, uważając go za proces zjednoczenia narodów i państw Europy we wspólnotę, która ma zapewnić pokój, wolność, demokrację, praworządność, poszanowanie praw człowieka i dobrobyt. Proces ten, odważnie przeprowadzony przez ojców założycieli Unii Europejskiej po straszliwych wojnach na naszym kontynencie, opierał się również na wartościach chrześcijańskich, takich jak uznanie godności osoby ludzkiej, pomocniczość, solidarność i dążenie do wspólnego dobra. 1 maja 2004 r. Unia Europejska została rozszerzona o dziesięć nowych państw członkowskich i był to znaczący krok w realizacji wizji zjednoczonej Europy, która może „oddychać dwoma płucami”, jak wyraził się św. papież Jan Paweł II, łącząc Europę Wschodnią i Zachodnią we wspólnotę narodów, różnych, ale połączonych wspólną historią i przeznaczeniem. Był to kamień milowy w procesie europeizacji UE, przybliżający ją do tego, czym ma być, i mocne świadectwo dla naszych czasów, jak braterska współpraca, w dążeniu do pokoju i zakorzeniona we wspólnych wartościach, może przewyciężyć konflikty i podziały.

Większa, ale i bardziej zróżnicowana Unia przyniosła jednak także nowe wyzwania. Pomimo solidnej integracji politycznej i gospodarczej państw członkowskich UE, wątpliwe jest, w jakim stopniu w społeczeństwach europejskich miał miejsce prawdziwy dialog między różnymi rzeczywistościami narodowymi, kulturami, doświadczeniami historycznymi i tożsamościami. Dopóki prawdziwy europejski duch, w tym poczucie przynależności do tej samej wspólnoty i współodpowiedzialności, nie zostanie w pełni rozwinięty, zaufanie wewnątrz Unii Europejskiej może zostać osłabione, a tworzenie jedności może zostać podważone przez próby przedkładania partykularnych interesów i wąskich wizji ponad dobro wspólne.

Po kryzysach ostatnich kilku lat, które doprowadziły do pewnego „zmęczenia rozszerzeniem”, wojna Rosji przeciwko Ukrainie i wydarzenia geopolityczne w krajach sąsiadujących z UE dały nowy impuls do przyszłych przystąpień do Unii, zwłaszcza w odniesieniu do krajów bałkańskich i Europy Wschodniej. Oprócz tego, że jest to geopolityczna konieczność dla stabilności naszego kontynentu, postrzegamy perspektywę przyszłego członkostwa w UE jako silne przesłanie nadziei dla obywateli krajów kandydujących i odpowiedź na ich pragnienie życia w pokoju i sprawiedliwości. Nie możemy zapominać, że kraje te często musiały znosić trudności i wyrzeczenia na swojej drodze.

Członkostwo w UE jest jednak procesem dwukierunkowym. Kraje aspirujące do przyszłego członkostwa w UE muszą kontynuować niezbędne reformy strukturalne w kluczowych obszarach, w szczególności w zakresie praworządności, wzmocnienia instytucji demokratycznych, podstawowych praw, w tym wolności religijnej i wolności mediów, a także walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną. Jednocześnie skoncentrowany na obywatelach, wiarygodny i sprawiedliwy proces rozszerzenia UE powinien zachęcać i odpowiednio reagować na te wysiłki reform, unikając podwójnych standardów w traktowaniu krajów kandydujących.

Wiarygodność procesu rozszerzenia UE oznacza również podjęcie przez Unię konkretnych kroków w celu przygotowania się na przyjęcie nowych członków. Przyszłe rozszerzenie UE jest okazją do zaktualizowania idei zjednoczonej Europy, zakorzenionej w praktycznej solidarności, oraz do ponownego odkrycia z twórczą wiernością tych wielkich ideałów, które zainspirowały jej powstanie. Rozszerzona Unia będzie również musiała przemyśleć swoje ustalenia dotyczące zarządzania, aby umożliwić swoim członkom i instytucjom działanie w sposób terminowy i skuteczny. Ponadto wszelkie dostosowania ram budżetowych, polityk lub obszarów współpracy powinny uwzględniać ich wpływ na ludzi, w szczególności na najsłabszych członków społeczeństw w obecnych i przyszłych państwach członkowskich.

W nadziei, że proces integracji europejskiej będzie postępował, odczuwamy również potrzebę wezwania do głębszej refleksji nad naszą podstawą wspólnych wartości i szczególnymi więzami, które łączą nas jako rodzinę europejską. Jak powiedział papież Franciszek podczas zebrania COMECE w marcu 2023 r., „Europa ma przyszłość, jeśli jest prawdziwie zjednoczona”, pielęgnując jedność w różnorodności. Zasady pomocniczości,

szacunku dla różnych tradycji i kultur, które razem tworzą Europę, oraz podążania ścieżką praktycznej solidarności, a nie narzucania ideologii, mają fundamentalne znaczenie. Jako Kościół katolicki jesteśmy gotowi wnieść swój wkład w te wysiłki.

Ponieważ historia procesu integracji europejskiej w dużej mierze nie została jeszcze napisana, w szczególny sposób powierzamy przyszłość naszego umiłowanego kontynentu naszemu Panu Jezusowi Chrystusowi, Księżu Pokoju, za wstawiennictwem Maryi, Matki Kościoła, oraz świętych patronów Europy: św. Benedykta, św. Cyryla i Metodego, św. Brygidy, św. Katarzyny Sieneńskiej i św. Teresy Benedykty od Krzyża.

Zatwierdzone przez zebranie plenarne COMECE w Łomży (Polska) w dniu 19 kwietnia 2024 r.